

ביקור בצבא כדאילה

סאיל שאול גבעולי

המכסה והנה השתלשל שרוך כמו במצית חיכוך; הוא החזיק בשמאלו את הצינור מכוון כלפי מעלה ובימינו משך בחוט. לאחר שהיה של שתי שניות בערך נשמעה יריה ובשמי הערב האפלים התנפצו בגובה רב שלושה כוכבים אדומים.

„רואה אתה“, אמר הקצין, „יש לנו זיקור קין מצבעים שונים ומספר כוכבים שונה, ואין בעיה לקבוע סימן מוסכם. היורה אינו מואר ולאחר היריה הוא זורק את הצינור ואינו צריך לסחוב אתו אקדח כבד, יקר ומיותר.“

הסתכלתי אל הזיקוקין; ביקשתי גם אני לירות אחד — ונהייתי מהביצוע הפשוט. רשמתי את הענין בפנקסי כראוי לתשומת לב.

★

אותו ערב הצטרפתי למחלקה של חיילי כדאילה שעסקה בתרגיל התקפה. בהתקרבנו אל היעד „נפתחה ממנו אש“ של 6 מקלעים קלים. עוד אני מסתכל אל היעד ה„ממטיר אש“ והנה ראיתי את מפקד המחלקה שולח שני חיילים לאגף לשם ביום הטעיה. הם נעו אל אגף המוצב כשנשקם האישי עליהם ובידם תרמיל. כעבור דקות ספורות ראיתי מ־ כיוונם רשפי אש אוטומטית ונשמעו צרורות יריות של כעשרה מקלעים. בסוף התרגיל בדקתי את האמצעים הטכניים אשר בעזרתם בויתו הצרורות ש„גורו“ משני הצדדים וגיליתי את מחרוזת הנפציים.

מחרוזת נפצים במקום מקלע מופעל־מרחוק

הקצין שליווה אותי הוסיף, כדרכו, סיפור קצר:

„רואה אתה, פעם היינו מביימים אויב על־ידי מקלעים מופעלים־מרחוק, שהפ־עלתם מתבצעת על־ידי משיכה בחוט והם יורים קליע־עץ. היו לשיטה זו מספר חסרונות: התקנת המקלע ארכה זמן רב; מפעם לפעם נפגע מקלע יקר ויצא מכלל פעולה; המקלע כבד, וחייל אחד יכול היה לשאת מקלע אחד בלבד; קליע־עץ אף הם עולים בכסף. והנה ייצרנו מחרוזת נפצים המחליפה את המקלע.“

המחרוזת כוללת 8 נפצים קטנים הקשורים לפתיל אחד המתפצל לפתילי משנה. ה־השהיה בין הנפצים נותנת אפקט של צרורות אש מכלי־נשק. הדבר נשמע כשני צרורות אש בני 4 כדורים. המנגנון ניתן

ארוך לבל יאבדו; אבל תמיד חשבנו שהדבר עוד יבוא על תיקונו. והנה, בעוד אנו חושבים על בעית הנרתיק, עלתה בעית זיהוי הזיקוק בקשיכה. התברר שקצין הרוצה לתת סימן מוסכם להפסקת אש או להפעלתם הסימן נקבע ל„ירוק־ירוק־אדום“ — עומד בפני בעיה מסובכת למדי. הוא חייב להכין את הזיקוקין ב־קשיכה, לזהות אותם לפי מישוש ואחר לטעון ולירות במהירות כאשר התרמיל אינו נפלט מעצמו. בקיצור, תהליך מסור־בל וממושך המשתבש כליל אם ירה האויב

רבים מידידי נדו לי כשמעו שאני נוסע לביקור בכדאילה. הם מעדיפים את פריו ואת ניר־יורק בשלל קסמיהן — ואילו אני חזרתי מוקסם ממדינה קטנה זו השוכנת בהלק נידח של העולם. אמת, מסיבות־הקוקטייל שם אינן עומדות ברמה ההולמת את מעצמות המערב או המזרח, אולם הכל תכליתי במדינה זו ומנוצל כראוי. הרבה הם למדו מאתנו — שכן, לדבריהם, תנאיהם ותנאינו דומים באורח מפליא: גם הם מדינה קטנה בעלת גבולות מפותלים קשים להגנה וגם להם אויבים מרים סביבם הזוממים להשמידם.

האורח המסתובב ברחובותיה הסואנים של מדינה זו משתוקם בראותו את עליוותם ושאלנותם של תושביה; ממש קשה לה־אמין שהגבול הטומן סכנות הנו כה קרוב. אך חיש מהר תמצא הסבר למצב־ענינים זה: צבאה של כדאילה הוא תכליתי ויעיל. אין בכונתי לפרסם כאן סקירה ממצה על צבא זה, אולם אגע בדברים אחדים שעוררו בי מחשבה ורצון ללמד. אשמח אם קצינים נוספים, שביקרו בארץ זו, ימצאו לנכון להעלות דברים נוספים שעוררו בהם ענין.

★

הבה ונפתח — ב„זיקוקין די־נור“.

הזיקוקין בכדאילה

הזיקוק הוא אמצעי לסימון דברים מוס־כמים ואמצעי לתאורה קצרת־זמן. אם ברצונך לסמן דבר בעל חשיבות, חייב אתה לקבוע צירוף מוסכם של צבעים כדי למנוע שזיקוק מקרי ישבש את כל תכנוניך.

נתקלתי בבעיה זו לא פעם, ואל א־ראה מגוחך בעיניכם, בחקרי את הנושא הזה בכדאילה. הקצין שליוני הראה לי את משגרי הזיקוקין שלהם ואף הרשה לעצמו לספר לי סיפור קצר. אמסור את הדברים בסגנונו:

„לפני מספר שנים רכשנו אקדחי זיקוקין. תחילה שמחנו בהם וחשבנו שזוהי קניה מוצלחת. אמנם לא היו להם נרתיקים מתאימים והחיילים תחבו אותם בצורה בלתי נוחה לחגור וקשרו אותם בשרוך

להפעלה ביד ולזריקה לצד בדומה לחזיו ואפשר אף להפעילו מרחוק באמצעות חוטים. בסיוור אלים יכול חייל אחד

להתקרב אל יעד אויב ולהטיל מספר מחרוזות כאלה ולביים התקפה של ממש. מדריך הנע עם כיתה או מחלקה יכול להטיל לאגף מחרוזות כזו ולביים היתקלות באויב.

לבקשתי ניתנו לי שתי מחרוזות כאלה ואני הפעלתי אותן בהנאה רבה. אם אינני טועה ראיתי דברים דומים בשעשועי פורים אצלנו. רשמתי לי גם נושא זה כמעניין.

*

המשכתי את סיורי בצבא כדאילה והחזיה החזקה ביותר בשבילי היתה פגישתי עם ה"קליימור".

השימוש ב"קליימור"

את השם "קליימור" שמעתי מספר פעמים וחשבתי שזו מלה בשפתם. לאחר שהתחלתי להתפעל מכלי זה נודע לי להפתעתי שזה שם סקוטי לכלי־נשק אמריקני פגזי שתי הראיסונה אתו היתה בעת שמיעת דר"ח על ביצוע מארב (משש) — לא תרגיל!). מארב בן שלושה שומרי־גבול ממדינת כדאילה חיסל 10 אנשי גריליה בנבול המזרחי של המדינה. כשהבעתי ספקות לגבי פרשה זו והעליתי את בעית הפגיעה באויב בשעת מארב־לילה, חינך מארחי ואמר: "אינך מכיר את ה"קליימור"!"

פעם אחרת ראיתי פלוגה מתארגנת להגנה בשטח שאינו עביר לשריון. ראיתי אותם יוצאים למקש מיקוש נגד־אדם ושאלתי אם הם מניחים מוקשי נעל או מוקשים קופצים. הם צחקו ואמרו: "אנחנו משש תמשים ב"קליימור".

בושתי בבורתי וכשנודע לי ש"קליימור" הוא נשק אמריקני, התחלתי לחטט בר ספריה הצבאית של כדאילה כדי לגלות פרטים על המוקש. לשמחתי מצאתי שם

את חוברות ה"צקלון" ובוחרת מספר 91 נמצאה רשימה מתורגמת מירחון הרגלים האמריקני "ARMY". הרשוני לצטט משם מספר שורות:

"ה"קליימור" M-18 הוא נשק לירי אחד, המשגר קטר קטלני של רסיסי פלדה על פני שטח מוכה דמוי מניפה שגובהו 2 מ', רוחבו 30 מ' ואורכו 30 מ'. קטר קטלני זה בא כולו מכלי־נשק ומנגנון־ירי שמשש קלם רק 1 1/3 ק"ג והנשיאים בפונדה".

לאחר שלמדתי מאותה רשימה את מהות ה"קליימור" ניגשתי להכיר את שימושו הטקטי בצבא כדאילה.

"מבין אתה", הסביר לי מארחי, "במארב־לילה קשה לפגוע באויב. מספיק שתציב שניים־שלושה "קליימורים" לאורך הנתיב ותפעיל אותם בחוטי משיכה — ותוכל לחסל כוח עדיף בהרבה. בהגנה לא היינו שבעי רצון ממוקשי הנעל שסיכויי הפעלתם קלושים ופגיעתם מקרית ביותר. יש צורך בכמות עצומה של מוקשים. כדי להבטיח שהאויב יפעילם. מוקשים קופצים מרססים את רסיסייהם לכל הכיוונים והיינו חייבים להרחיקם מהעמדות לבל יפצעו את אנשינו; אך הרחקתם מגדרות המוצב חייבה הרחבת הקף הרצועה הממוקשת וכמובן הגדלת כמות המוקשים הדרושה להגנת המוצב. במרחקים של מאות מטרים היה קשה להשיגית על המוקשים.

ה"קליימור" פתר את הבעיות. הוא יורה את רסיסיו רק לכיוון אחד. יכולנו למקם את ה"קליימור" בגדרות המוצב כאשר ככל ממעיד מוליך לעבר האויב — להפעלתו כמוקש באמצעות האויב; וחוט־הפעלה מוליך לכיוון עמדותינו — להפעלה יזומה. במארבים נגד רכב רך החליף ה"קליימור" את מטעני־הצד. שכן די בשני "קליימורים" השוקלים 3 ק"ג. לעצור מכונית ולפצוע את מרבית נוסעיה ואין צורך במטעני־צד של 20 ק"ג שיעילות פעולתם תלויה מאוד בבחירת רגע־ההפעלה הנכון. כמוקש נגד רכב הנע על כביש, התגלה ה"קליימור" כיעיל מאוד, מאחר ואפשר להטמינו בצד הכביש כשהוא מכוון כראוי ורק חוט־הפעלה דק מתוח לרוחב הכביש לצורך הפעלה. מכונית רכה שתספוג את קטר רסיסי ה"קליימור" תעצר ונוקה יהיה קטלני כמו הנזק הנגרם על־ידי מוקש־דריכה ממש.

שמעתי, התבוננתי ורשמתי בפנקסי בהתפעלות: ה"קליימור" ראוי לעיון.

למחרת יצאתי לאימוני־יום ואף נטלתי חלק בתרגיל פשיטה ארוך־טוח. היום היה לוחט ואני הסתכלתי בדאגה אל המימיה המרוקנת למחצה שברשותי. הרחיילים היו עמוסים לעייפה ושמחתי לראות בפונדוניהם את מיודעי ה"קליימור" שהתחבב עלי מאוד. הסתבר לי שבתרגיל זה מתוכננות חסימות־אבטחה וחימושם כולל גם את ה"קליימור". חיפשתי פחית הצתה ולא ראיתי; לעומת זאת גיליתי להבירורים. שאלתי את מארחי, אם אין הם משתמשים בפחית־הצתה והוא השיב שהם מעדיפים להבירור. לא רציתי להתרעם במקרה זה מאחר והייתי צמא. ברפך רוף שמעתי את דברי מארחי שאמר כי קשה לבקש מן האויב העולה על חסימה, להציב את כל־רכבו מול פחית־ההצתה ומטעני־הצד דוקא; ומאחר והם מציבים "קליימורים" מכוונים־מראש, הרי מעדיפים הם להבירור על פחית־הצתה. פשוט, היורה מכוון אל הרכב (דוגמת מוחמד, שהלך אל ההר ולא המתין לו, להר, שיבוא אליו)... התרשמתי שמארחי מתיחס בהסברו לויכוח מסוים שנטוש בצבא כדאילה בקשר לארגון מארב נגד רכב.

*

לא התעמקתי בנושא זה אותה שעה. כי בעיה אחרת החלה להעסיקני — בעית המים.

בעית מִי־השתיה

"כיצד תפתור היום את בעית המים לשתיה?" שאלתי את מארחי. "בעוד 8 ק"מ נגיע למקור מים, יש שם בורות ישנים" השיב. "האם אתם מרשים לחייליכם להשתמש במקורות מים מפוקפקים בעת אימונים?" שאלתי בתדהמה, כשאני חושש לגופי מפני כל אותם חידקים ושרצים הנמצאים במים מזהמים שלא אושרו על־ידי חיל־הרפואה. הקצין הביט בי ואמר: "בעבר היינו שולחים רכב עם מִי־שתיה כדי לפתור בעיה זו וכדי למנוע אסונות העלולים להתרחש כתוצאה מהספקת־מים לקויה ושתייה בלתי מספקת. הגענו למסקנה שפתרון זה הוא בלתי חינוכי. אנו מחייבים את חיילינו להשתמש במקורות שבנמצא תוך שימוש בגלולות לטיהור המים".

כעבור שעתים הגענו אל בור מים מכוסה ירוקת ומעלה צחנה. ללא היסוס מלאו החיילים את מימיותיהם והכניסו גלולה

לכל מימיה. כעבור רבע שעה שתו מן המים ללא הסתייגות. האמת היא שגלולות אלה לא היוו חידוש בשבילי, אלא שמשום מה שכחתי על קיומן. טעמתי מן המים מתוך צמאון לגמוע לרויה. היה למים טעם כלשהו של יוד, אבל הם הרוו את

צמאוני. עוד אני שותה והנה הוציאו מספר חיילים נאדות ומילאו אותם מים. כיון שהסתכלתי בסקרנות אל הנאדות

פתח הקצין המארח מבלי לחכות לשאלתי:

„האקלים אצלנו חם מאד בקיץ, ומומחינו חישבו שבתנאי מאמץ חייב כל חייל לשתות חצי ליטר מים כל שעה. הדבר העמיד בפנינו בעיות חמורות. ניסינו להוסיף לכל חייל מימיה שניה, אך הדבר סרבל את החגור העמוס בלאו הכי. ניסינו להוסיף גריקן מים בן עשרה ליטר כציוד תקני כיתתי — דבר זה סרבל והעמיס משא כבד. הצרה עם הגריקן שגם בהיותו ריק מהוה הוא עומס וגורם סרבל; אך אין לזרוק אותו כיון שכעבור מספר שעות, בבואך אל מקור המים הקרוב, הנך זקוק למיכל. נאדות המים פתרו את הבעיה. ידוע היטב שנוודי המדבר מעדיפים את הנאדות העשויים עור על כדים שבירים ובלתי נוחים לנשיאה. הוספנו כציוד תקני לכל כיתה שני נאדות בני חמישה ליטר כל אחד, הניתנים לנשיאה ברצועות או בתוך תרמיל. בהתרוקן הנאד הוא אינו מסורבל ואינו תופס מקום.“ התקרבותי אל אחד החיילים ובחנתי את

הנאד בסקרנות. החייל אמר משהו בשפתו וצחק. הקצין תרגם לי את דברי החייל ואמר שבהיות הנאד ריק ממים מנפחים אותו החיילים באויר ומניחים אותו ככרית אוויר תחת ראשיהם בשנתם בלילה. הקצין הוסיף שהדבר אסור מטעמי הגיינה. ב־אומר זאת הקפיד הקצין על הסתת חמשת הגלולות לטיהור המים בנאד, אשר בצור רתו דמה לאותה כרית מים חמים להפגת כאב בטן — אלא שנוספו לו רצועות לצרכי נשיאה על הגב. אתם בודאי מבינים שהוצאתי את פנקסי ורשמתי את הדבר כראוי לעיון.

*

פנקסי מלא וגדוש רשימות מאותו ביקור. אך חוששני שאלאה את הקוראים אם אוסיף על אלו שתיארתי. לפי שעה אסיים בזה ואחכה לתגובות הקוראים. אם ימצא אוני חד־צדדי ומעריך עיור של צבא כדאלה, אשיב שברצון אצא לביקור גם במדינות אחרות.

מגמות בארטיילריה של צבא־ארה"ב (המשך מעמ' 25)

של מומחים מאומנים הנעזרים בכמויות גדולות של מערכות וכלי־עבודה מסובכים. שום תותח אינו הנשק המושלם. שומה על העמלים בפיתוח כלי־הנשק לשקול תכונה אחת מול רעותה כדי ליצור את הנשק היעיל ביותר. שימת לב מיוחדת למכלול הגורמים המנויים תאפשר יצירת נשק בדוק בעל יכולת משובחת.

„הגיוז“ — מלך שדה־הקרב

הגורם החשוב ביותר בכל יחידת ארטיילריה־שדה איננו כלי־הנשק — אלא התותחן המאיש את כלי־הנשק ואת ציוד־הסיוע של מערכת־הנשק. על התותחן להבין שהוא מפעיל את האדיר בכוחות שדה־הקרב ובלעדיו לא תתכנה הצלחות. כל ידיעותיו, כושרו, מרצו והתלהבותו — „קודש“ הם להפ־עלתה היעילה של מערכת־הנשק. התותחן ותותחו פעלו בהצטיינות בעבר. כיום, התותחן הנו הגורם השולט בעצמת־אש גמישה ומהירת־תגובה; בעזרת תותחו העתידי ימשיך „הגיוז“ לשלוט כמלכו הגאה והמכובד של שדה־הקרב.

איתן כך שיעמוד בועזועי הקרב. התותחים ביחידות־שריון או התותחים הממוכנים לירי בכינון־ישיר — זקוקים למגן־שריון. בכל מקרה, חייב הצות וציוד הדרגה־מסייע לקבל אותה מידת הגנה מפני הפגזה, רשף או קשיי מזג־אוויר כפי שמקבל הכוח־המסתייע. אך אסור לנו לשכוח את תורת ההתחפרות. אפילו תהיה הניידות בבחינת הטקטיקה הבסיסית, כי הקרקע מספק מחסה ומסתור מעולים.

מבצעים ניידים מהירים דורשים יכולת תגובה מהירה של יחידת־האש. אין באפשרותם של מפקדי יחידות שריון ורגלים להמתין מחצית־השעה מעת דרישת הסיוע על־ידי קצין־התצפית הקדמי ועד לקבלת אש־הסיוע. כלי־הנשק „של־מחר“ חייבים להיכנס לפעולה במהירות, תוך־כדי תנועה. בהיכנסם לפעולה עליהם להגיב מידית לדרישות הסיוע. בעית הלוגיסטיקה ניצבת לפנינו בכל מבצע. התחמושת שתיירה על־ידי תותחינו אלה חייבת להיות פשוטה, אמינה, וניתנת לטיפול והעברה בקלות. ההחזקה הדרושה לכלי־הנשק חייבת להצמצם עד למזער. עלינו להמנע, עד כמה שאפשר, מליצור כלי־נשק הדורשים טיפול והשגחה תמידיים

„במשך יומיים נותרתי ללא ארטיילריה בקרב. במשך יומיים אלה לא יכולתי אלא לסגת. במשך היוםיים לא הייתי מפקדם של חיילים, אלא מנהיג לנסיגתם של אנשים נרעשים. במשך יומיים הייתי נתון לחסדו של האויב. מי יתן ולא אתנסה עוד ביומיים כאלה.“

מדבריו של מפקד־רגלים אלמוני